

Możliwości wykorzystania internetu do nauczania-uczenia się o regionie, w którym znajduje się szkoła

Wprowadzana w polskich szkołach, począwszy od 1999 roku, reforma programowa i organizacyjna określiła na nowo miejsce, role i formy edukacji o regionie ucznia. Zgodnie z zapisami obowiązującej od 1 września 2002 roku podstawy programowej (Rozporządzenie... 2002), tematyka z tego zakresu występuje na wszystkich etapach edukacyjnych, w formie ścieżki edukacyjnej „Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie”. Określone cele, zadania i treści tej ścieżki mogą być realizowane przez włączenie ich do nauczania poszczególnych przedmiotów, w tym geografii, lub w postaci odrębnych zajęć.

Wzrastająca liczba pracowni komputerowych z dostępem do internetu oraz rosnące umiejętności informatyczne nauczycieli sprzyjają wykorzystaniu tego środka dydaktycznego w nauczaniu-uczeniu się. W połączeniu ze wzrastającą jednocześnie liczbą informacji zamieszczanych na stronach WWW urzędów i instytucji państwowych, organizacji społecznych oraz podmiotów gospodarczych, pojawiają się możliwości ich wykorzystania w realizacji edukacji regionalnej. Autorzy niniejszego opracowania postanowili dokonać przeglądu oraz oceny dostępnych w internecie serwisów i ich zawartości, pod kątem ich wykorzystania.

W trakcie poznawania przez uczniów środowiska geograficznego za pośrednictwem internetu, wskazane jest zastosowanie znanego zalecenia wynikającego z zasady pogłębłości, a głoszącego, iż należy przechodzić od tego, co bliskie, do tego, co uczniowi dalekie. Czyli nauczanie tego typu powinno się rozpoczynać od poznania regionu, w którym mieszka uczeń (jego „małej, lokalnej ojczyzny”), a następnie regionów coraz bardziej odległych. Ze względu na przyjęty w naszym kraju układ treści nauczania geografii na poszczególnych etapach kształcenia („od ogółu do szczegółu”), zajęcia na taki temat można przeprowadzić w nauczaniu geografii Polski, pod koniec kursu tego przedmiotu w gimnazjum, w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych.

Przy uwzględnieniu zaleceń wynikających z zasady pogłębłości, przeprowadzone badania i analizy zmierzały do udzielenia odpowiedzi na następujące pytania:

- czy i które z dostępnych w internecie źródeł informacji nadają się do wykorzystania w nauczaniu-uczeniu się o własnym regionie ucznia,

- jakie rozwiązania organizacyjne należy zastosować w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, aby takie wykorzystanie mogło być zrealizowane,
- jak powiązać nowe źródła informacji z tradycyjnymi formami realizacji edukacji regionalnej.

Ze względu na charakter dostępnych w internecie źródeł informacji, za najbardziej uzasadnione autorzy uznali ograniczenie tematyki poszukiwań do zagadnień społeczno-ekonomicznych. W celu zapewnienia jak największej reprezentatywności dla różnorodnie zagospodarowanych obszarów kraju, poszukiwania ukierunkowano dla dwóch powiatów: dębickiego i miechowskiego. Wybrane powiaty położone są na terenie różnych województw (odpowiednio: podkarpackiego i małopolskiego), charakteryzuje je również inny poziom i rodzaj dominującej działalności gospodarczej (odpowiednio: działalność przemysłowa, działalność rolnicza). Ważnym argumentem przy wyborze powiatów była również ich osobista znajomość przez autorów niniejszego opracowania.

Badania polegały na przeglądzie znanych autorom serwisów internetowych¹, a także poszukiwaniu innych, głównie za pomocą tzw. wyszukiwarek [np. 33, 34, 35, 36]. Stosowano przy tym m.in. takie słowa kluczowe jak: Małopolska, Województwo Podkarpackie, powiat, gmina, Dębica, Miechów, nazwy miejscowości będących siedzibami urzędów gmin danego powiatu. Korzystano również z zamieszczonych w wielu serwisach odsyłaczy do innych stron WWW. Znalezione strony były przeglądane i oceniane. Następnie dokonano ich podziału ze względu na stopień wiarygodności, oraz pogrupowania w zależności od szczebla podziału administracyjnego. Zawartość wyszukanych serwisów była monitorowana przez rok.

Ze względu na poziom wiarygodności danych pochodzących z Internetu, można zaproponować podział na trzy grupy źródeł informacji geograficznych. Pierwsza - źródła z reguły nie budzące zastrzeżeń, co do wiarygodności zamieszczanych danych. Są to zwykle oficjalne serwisy WWW, prowadzone przez instytucje, organa władzy samorządowej czy państwowej. Zamieszczają one często listy z adresami poczty elektronicznej osób tam pracujących. Adresy te mogą być przydatne do uzyskania bezpośrednio od tych osób specyficznych informacji niedostępnych publicznie w sieci, lecz nie stanowiących tajemnicy. Druga grupa, to strony WWW, z których można korzystać ze świadomością, że dane w nich zawarte powinny być wiarygodne, ale mogą być nieaktualne lub wybiórcze. Należy zwracać uwagę na daty utworzenia i ostatnich modyfikacji tych stron. Są to na przykład strony WWW tworzone na zlecenie organów samorządowych czy przedsiębiorstw, mające założenia promocyjne. Trzecia grupa, to źródła, które przed wykorzystaniem, należy szczególnie

¹ Adresy polecanych i wymienianych przez autorów serwisów zamieszczono w aneksie. Numery podane w tekście przy nazwach serwisów odpowiadają adresom zamieszczonym w aneksie.

dokładnie zweryfikować, lub traktować je jako wątpliwe. Wiele jest w sieci stron WWW powstałych w „słomianym zapale” i wkrótce zapomnianych przez autorów. Czasem drobiazgi, takie jak: brak informacji o aktualizacjach stron, błędy ortograficzne czy gramatyczne, mogą być świadectwem niesolidnego twórcy i sygnałem ostrzegawczym dla czytelników.

Wśród internetowych źródeł informacji przydatnych uczniom istnieje bardzo duża różnorodność. Ze względu na szczegółowość można wyróżnić serwisy ogólnopolskie, wojewódzkie i lokalne (powiatowe, gminne i miejskie).

Najbardziej szczegółowe serwisy o charakterze ogólnopolskim zawierają dane aż do poziomu gmin. Prawdopodobnie najpełniejszą bazą danych dostępnych przez Internet jest Bank Danych Regionalnych GUS [1]. Część udostępniana bezpłatnie, zawiera dane za lata 1995-2002 dla województw, podregionów, powiatów i gmin w całym kraju. Obecnie jest to 58 cech, z których wiele może być przydatnych dla potrzeb nauczania-uczenia się geografii. Są to między innymi: powierzchnia gminy, liczba ludności, elementy przyrostu naturalnego czy liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Inny charakter ma Serwis Gospodarczy BMB Promotions [2]. Jest to baza danych o charakterze gospodarczym, oparta w dużej mierze na danych GUS z roku 2001. Głównym atutem tego serwisu jest porównywalna charakterystyka województw, powiatów i gmin w zakresie użytkowania ziemi oraz struktury dochodów i wydatków budżetów. Ponadto podane są charakterystyki niektórych podmiotów gospodarczych z terenu poszczególnych gmin. Ich szczegółowość nie jest duża, ale pozwala zorientować się np. w profilu produkcji, czy wielkości zatrudnienia poszczególnych przedsiębiorstw. Takie dane mogą być przydatne szczególnie wtedy, gdy dane przedsiębiorstwo nie ma własnej strony WWW. Podobne dane można uzyskać z Polskiego Atlasu Gospodarczego [3]. W przypadku tego serwisu są to głównie informacje o przedsiębiorstwach, choć nie brakuje w nim krótkiej charakterystyki środowiska geograficznego, w tym informacji o parkach narodowych czy zarysu historii powiatów, czasem też gmin. W kolejnym serwisie ogólnopolskim - Centrum Statystyki Regionalnej [4], najciekawszym elementem jest moduł „Analizy statystyczne”. Dzięki niemu można przy pomocy prostego menu porównywać dwie wybrane gminy, bazując na informacjach pochodzących z Banku Danych Regionalnych. Ważnym uzupełnieniem informacji społeczno-gospodarczych mogą stać się informacje udostępniane przez Serwis Urzędów Pracy [5], gdzie dla kraju, województw i powiatów dostępne są bieżące i archiwalne dane o bezrobociu.

Institucje na szczeblu wojewódzkim nie zawsze udostępniają dane, które nauczyciel geografii uzna za pomocne w realizacji zadania. Strony WWW wojewódzkich urzędów

statystycznych [6, 7] zawierają niektóre dane społeczno-gospodarcze dla województw, powiatów, a czasem gmin, zaczerpnięte z publikowanych roczników i biuletynów statystycznych. Najwięcej takich danych udostępnia Urząd Statystyczny w Krakowie [7]. Na próżno szukać szczegółowych informacji o powiecie i gminach w serwisach prezentujących województwo na stronach urzędów marszałkowskich [8, 9], czy urzędów wojewódzkich [10, 11]. W 2003 roku uruchomiony został obiecujący serwis „Wrota Małopolski” [12]. Jego zadaniem jest udostępnianie zasobów informacji, dostarczanych przez urzędy administracji samorządowej województwa. W różnych modułach tego serwisu można odszukać m.in. Biuletyny Informacji Publicznej, a w nich np. strategie rozwoju powiatów, w tym miechowskiego; statystyki liczby ludności powiatów i gmin, aktualizowane co tydzień w oparciu o Wojewódzki Zbiór Meldunkowy; mapy tematyczne Małopolski, tworzone i wyświetlane według preferencji użytkownika; informacje o ochronie środowiska.

Uzupełnieniem serwisów ogólnopolskich są lokalne źródła informacji, które zostaną omówione na przykładzie powiatu dębickiego i miechowskiego.

Powiat dębicki leży w zachodniej części województwa podkarpackiego. Współczesne podstawy gospodarcze jego funkcjonowania dały inwestycje Centralnego Okręgu Przemysłowego w latach '30 XX wieku. Wtedy to powstały ważne dla regionu zakłady, tj. Firma Oponiarska (dzisiaj T.C. Dębica), walcownia, rzeźnia, mleczarnia oraz zakłady produkcji kauczuku syntetycznego. Dziś, w okresie restrukturyzacji gospodarki, niektóre z zakładów wybudowanych przed II wojną, jak i w okresie powojennym, przestały odgrywać istotną rolę w powiecie.

Wiele pożytecznych informacji można znaleźć w serwisach miejskich i powiatowych, zarówno tworzonych przez administrację i władze samorządowe, jak i jednostki o charakterze komercyjnym. Na oficjalnej stronie Starostwa Powiatowego [13], zawarto m.in. dość ogólne informacje o przemyśle powiatu, na szczęście są także odsyłacze do stron WWW poszczególnych zakładów produkcyjnych. Również każde miasto i gmina jest osobno scharakteryzowane. Podobnie wyglądają strony miasta [14] oraz gminy Dębica [15]. Własne serwisy posiadają również miasto Pilzno [19] oraz gmina Brzostek [20].

Na stronach gminy Dębica na uwagę zasługuje mapa z granicami wsi leżących w obrębie tej jednostki. Szczególnie interesującym pomysłem jest Gospodarczy Serwis Informacyjny Powiatu Dębickiego [16], aspirujący o miano największego regionalnego portalu. Jednak jego najważniejsza część, sam katalog firm nie jest gotowy. Funkcje ogólnoinformacyjnego portalu spełnia „Dębicki Portal” [17]. Jest tu najwięcej aktualnych informacji z wydarzeń społecznych i gospodarczych regionu. Prasę lokalną reprezentuje w

sieci wersja internetowa „Ziemi Dębickiej” [18], okrojona w stosunku do wydania papierowego. Pojawiają się w niej artykuły prezentujące wydarzenia gospodarcze ważne dla regionu. Podobną rolę w stosunku do gminy Brzostek pełnią „Wiadomości Brzostecckie” [21].

Wszystkie ważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne z terenu powiatu dębickiego posiadają swoje strony WWW. Zwykle zawierają one informacje o historii oraz profilu produkcji firmy. Sporo informacji o firmie prezentuje strona T.C. Dębica [26], publikowane są na niej m.in. roczne raporty o działalności firmy. Najważniejsza na tej stronie wydaje się być prezentacja produktów firmy. Podobnie zakłady produkujące farby Polifarb Becker S.A. [27], oraz Śnieżka [28], raczej nastawione są na informacje o produktach, niż o samych przedsiębiorstwach. Do ubogich w informacje o zakładzie należą strony zakładów małych lub takich, które są w nienajlepszej kondycji finansowej. Przykładem są strony Igloocar [29] i Zakładów Metalowych Pilzno [30].

Powiat miechowski, leżący w północnej części województwa małopolskiego, charakteryzuje się dominacją gospodarki rolnej, wspieranej częściowo przez przemysł rolno-spożywczy i usługi związane z jej obsługą. Charakter dominującej działalności gospodarczej wywiera wpływ na liczbę i jakość dostępnych serwisów tematycznych. Spośród kilkudziesięciu stron i serwisów związanych tematycznie z tym obszarem tylko kilka zawiera informacje pomocne przy realizacji projektu. Poszukiwania warto rozpocząć od serwisu Starostwa Powiatowego w Miechowie [22]. Przynosi on m.in. krótką charakterystykę powiatu i większości jego gmin, ponadto odnoszące się do niektórych jednostek informacje o ofercie inwestycyjnej (dotyczącej głównie zagospodarowania nieruchomości), a także opisy najciekawszych obiektów turystycznych. Ważny element stanowią odsyłacze do wybranych serwisów lokalnych. Spośród 7 gmin powiatu własnymi serwisami dysponują jedynie gmina Charsznica [23] oraz miasto i gmina Miechów [24]. Pierwszy z nich zawiera m.in. informacje o liczbie ludności gminy, strukturze użytkowania gruntów, ofertę dla inwestorów. Drugi, oprócz informacji dotyczących dnia dzisiejszego, historii gminy oraz najcenniejszych zabytków, w części poświęconej inwestycjom zamieszcza krótki opis położenia i gospodarki gminy, podstawowe dane infrastrukturalne, listę i zwięzłą charakterystykę nieruchomości do zagospodarowania. Zwrócono również uwagę na mocne i słabe strony gminy, oferty i zadania inwestycyjne władz samorządowych. Ciekawą inicjatywą, skierowaną do uczniów szkół powiatu, jest konkurs „Wirtualny Miechów”, który ma cele promocyjne. Treść omówionych powyżej serwisów jest niezbyt często aktualizowana. W internecie obecne są również lokalne media. Najwięcej informacji o charakterze społeczno-ekonomicznym można znaleźć w internetowym wydaniu „Gazety Miechowskiej” [25]. Są to m.in. aktualne i archiwalne

informacje o tematyce obrad i decyzjach podjętych na sesjach rad gmin i Rady Powiatu, postępach w realizacji inwestycji, czy też imprezach promocyjnych. Własne, najczęściej rzadko aktualizowane serwisy, posiada część firm działających w regionie. Są to głównie firmy handlowe i usługowe (w tym z branży elektronicznej). Przykładem jest Ell@Nett [31], firma, która m.in. prowadzi w Miechowie kawiarenkę internetową Cafe MEG@BIT. Nieobecny jest jednak m.in. największy zakład regionu – Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Miechowie. O rolniczym charakterze regionu świadczy właściwie jedynie serwis firmy Jarys [32] z Charsznicy - miejscowości, która mieni się „kapuścianą stolicą Polski”.

Z doświadczenia autorów niniejszego tekstu wynika, że istnieje duże zróżnicowanie zawartości internetowych źródeł informacji charakteryzujących pod względem społeczno-ekonomicznym poszczególne jednostki administracyjne. Na podstawie przedstawionej analizy zawartości wyszukanych serwisów, można stwierdzić, że ogólnopolskie bazy danych są bardzo użyteczne do realizacji projektowanych zajęć. Serwisy wojewódzkie poszerzyły zakres zamieszczanych informacji (zwłaszcza w województwie małopolskim), natomiast w przypadku serwisów lokalnych różna bywa ich przydatność. Poszczególne rejony kraju są w różnorodny sposób reprezentowane w Internecie. Zwykle regiony bogatsze, firmy o charakterze przetwórczym lub usługowym, częściej udostępniają informacje, niż przedsiębiorstwa produkcyjne (szczególnie z pierwszego sektora).

Włączenie internetowych źródeł informacji do nauczania-uczenia się o regionie uczenia wymaga pewnych działań organizacyjnych. Dostęp do internetu można zapewnić za pomocą komputerów znajdujących się w większości szkół, w szkolnej pracowni komputerowej, a także – rzadziej - w bibliotece (tzw. multimedialne centrum informacji), w grę wchodzi również domowe komputery uczestników zajęć. W pokonaniu ewentualnych problemów technicznych oraz organizacyjnych może pomóc korelacja międzyprzedmiotowa i współpraca w przeprowadzaniu tych zajęć z nauczycielem informatyki. Wyszukane informacje mogą być na dwa skrajnie różne sposoby wykorzystane na lekcjach. W przypadku dużych trudnień w dostępie do internetu w szkole, nauczyciel może sam odszukać, opracować i wydrukować niezbędne materiały. Tak przygotowane, mogą być podstawą do realizacji zajęć tradycyjnymi metodami kształcenia. Drugi sposób opiera się na aktywnym udziale uczniów w tym procesie, poprzez korzystanie z internetowych źródeł informacji oraz nadaniu wynikom ich pracy formy np. gazetki ściennej lub multimedialnej prezentacji tematycznej. Ten ostatni sposób jest zalecany przez autorów niniejszej pracy. Możliwe są również rozwiązania pośrednie, polegające na włączaniu uczniów mających dostęp do komputerów do różnych etapów zdobywania i opracowywania danych.

Do kontaktu z informacjami z internetu uczniowie mogą i powinni być przygotowani, np. poprzez prowadzenie teczek z dokumentami (portfolio), w których gromadziliby informacje pochodzące z tradycyjnych źródeł i własnych obserwacji (prasa, mapy, plany, książki, zdjęcia, wywiady itp.). Ta działalność poznawcza uczniów, trwająca kilka tygodni, powinna być przeprowadzona przed pozyskiwaniem informacji z internetu. W ramach zdobywania przez uczniów informacji, można również m.in. przeprowadzić lekcje w terenie, wywiady z kompetentnymi osobami, wycieczki rowerowe po okolicy. Konfrontacja informacji pochodzących z tradycyjnych źródeł (zwłaszcza z samodzielnej, bezpośredniej obserwacji), z zawartością wyszukanych serwisów powinna się przyczynić do wzrostu krytycyzmu uczniów wobec różnorodnych źródeł informacji. Może się wówczas np. okazać, że informacje pochodzące z internetu często mają charakter i zamysł promocyjny, a źródła tradycyjne bywają mocno zdezaktualizowane. Jedne i drugie mogą się jednak znakomicie uzupełniać. Bardzo ważna jest tutaj rola nauczyciela. Powinien on stwarzać uczniom możliwości rozwijania samodzielnego myślenia, na przykład poprzez stawianie przed nimi zadań dotyczących analizy, syntezy, porównywania i wartościowania zgromadzonych informacji.

Po pozyskaniu, opracowaniu technicznym, analizie i ocenie informacji społeczno-ekonomicznych pochodzących z internetu, mogą one zostać wykorzystane na lekcji geografii np. do dyskusji nad sposobem zagospodarowania przestrzennego powiatu czy oceną proponowanych w okolicy inwestycji. Materialne efekty pracy uczniów (zwłaszcza prezentacja multimedialna, strona WWW) mogą być również m.in. zastosowane jako środek dydaktyczny w czasie innych lekcji geografii z wykorzystaniem technologii informacyjnej (TI), udostępniane w zasobach sieci lokalnej, w szkolnym serwisie WWW, lub innym serwisie oferującym takie usługi. W ten sposób poznane informacje zostaną uporządkowane i utrwalone, zaś świadomość ich przyszłej prezentacji publicznej powinna wpłynąć na wzrost motywacji uczniów do wykonania zadania.

Podobnie jak w przypadku źródeł publikowanych w postaci tradycyjnej, różnorodna jest wiarygodność i kompletność informacji dostępnych przez internet (Uliszak 2000). W ślad za tym, wśród uczniów jak i nauczycieli, występują bardzo różnorodne postawy w podejściu do informacji pochodzących z internetu, od bezkrytycznego zaufania do całkowitej negacji ich wartości. Rodzaj opinii zależy zwykle od zaawansowania znajomości internetu.

Z przeprowadzonych przez autorów obserwacji wynika, że już dzisiaj możliwe jest przeprowadzenie proponowanych w niniejszym opracowaniu zajęć, przy wykorzystaniu internetowych źródeł informacji. Internet nie wyczerpuje wszystkich możliwości dotarcia do

informacji potrzebnych do charakterystyki „małej, lokalnej ojczyzny” ucznia. Jednak w połączeniu z tradycyjnymi źródłami i metodami edukacji regionalnej oraz krytycznym podejściem uczestników, powinien się przyczynić do wzbogacenia możliwości i efektów tej edukacji.

Internet to medium, w którym dynamicznym zmianom ulega liczba i jakość dostępnych serwisów. W zakresie tematyki regionalnej autorzy niniejszej pracy zaobserwowali, iż powstały nowe serwisy [np. 12], dotychczas istniejące poszerzyły [np. 6, 7] i zaktualizowały [np. 2] swoją zawartość. Niektóre jednak, jak serwis Powiatowego Urzędu Pracy w Miechowie (jeden z najlepszych w Polsce), zakończyły swoją działalność. Dlatego zarówno korzystanie z internetowych źródeł informacji, jak i obserwowanie zachodzących zmian, powinno być ciekawym i pouczającym zadaniem dla uczniów, poszerzać ich umiejętności techniczne, jak i wiadomości o regionie w którym żyją.

Literatura:

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Dz.U. nr 51/2002, poz. 458.
2. Uliszak R., 2000, *Geograficzne bazy danych w Internecie na przykładzie FAOSTATu*, [w:] Działalność człowieka i jego środowisko, Księga ku czci Profesor Marianny Kozaneckiej w 70 rocznicę urodzin (red. Z. Ziolo), Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Kraków.

Aneks

Wybrane i cytowane w tekście internetowe źródła informacji, które mogą być przydatne przy realizacji projektowanych zajęć:

1. Ogólnopolskie:

- [1] Bank Danych Regionalnych GUS (<http://www.stat.gov.pl/serwis/bdl/inf.htm>);
- [2] Serwis Gospodarczy BMB Promotions (<http://www.gminy.pl/>);
- [3] Polski Atlas Gospodarczy (<http://www.atlas.okay.pl/>);
- [4] Centrum Statystyki Regionalnej (<http://www.csr.pl/>);
- [5] Serwis informacyjny Krajowego Urzędu Pracy (<http://www.praca.gov.pl/>);

2. Wojewódzkie:

- [6] Urząd Statystyczny w Rzeszowie (<http://www.stat.gov.pl/urzedy/rzesz/index.htm>);
- [7] Urząd Statystyczny w Krakowie; (<http://www.stat.gov.pl/urzedy/krak/dane.htm>);
- [8] Województwo Podkarpackie – Urząd Marszałkowski (<http://um.podkarpackie.pl/>);
- [9] Województwo Małopolskie – Urząd Marszałkowski (<http://www.malopolska.mw.gov.pl/>);
- [10] Województwo Podkarpackie – Urząd Wojewódzki (<http://www.uw.rzeszow.pl/>);
- [11] Województwo Małopolskie – Urząd Wojewódzki (<http://www.uwoj.krakow.pl/>);
- [12] Wrota Małopolski (<http://www.malopolska.pl/>), (<http://www.wrotamalopolska.pl/>), (<http://www.wrotamalopolski.pl/>);

3. Powiatowe i gminne

- [13] Powiat Dębicki (<http://www.inne.tel.debica.pl/powiat/>);
- [14] Miasto Dębica (<http://www.debica.pl/>);
- [15] Gmina Dębica (<http://www.ug-debica.regiony.pl/>);

- [16] Gospodarczy Serwis Informacyjny Powiatu Dębickiego (<http://www.debica.net.pl/>);
- [17] Dębicki Portal (<http://www.region.tel.debica.pl/>);
- [18] Miesięcznik społeczno-informacyjny „Ziemia Dębicka” (<http://www.ziemia-debicka.com.pl/>);
- [19] Miasto i gmina Pilzno (<http://www.pilzno.um.gov.pl/>);
- [20] Gmina Brzostek (<http://www.tel.debica.pl/ugbrzostek/>);
- [21] „Wiadomości Brzostecckie” (<http://www.tel.debica.pl/ugbrzostek/wiadomosci.html>);
- [22] Powiat Miechowski (<http://www.miechow.pl/>);
- [23] Informator Gminy Charsznica (<http://www.charsznica.com/>), (<http://www.charsznica.prv.pl/>);
- [24] Miasto i gmina Miechów (<http://www.miechow.home.pl/>);
- [25] Gazeta Miechowska (<http://miechow.info/gazeta>);

4. Przedsiębiorstwa

- [26] T.C. Dębica S.A. (<http://www.debica.com.pl/>);
- [27] Polifarb Becker Dębica S.A. (<http://www.polifarbd.com.pl/>);
- [28] Śnieżka (<http://www.sniezka.pl/>);
- [29] Igloocar S.A. (<http://www.igloocar.com.pl/>);
- [30] Zakłady Metalowe Pilzno (<http://www.pilzno.pl/>);
- [31] Firma Handlowo Usługowa Ell@Nett (<http://www.miechow.com.pl/>);
- [32] Firma Handlowo-Produkcyjna Jarys (<http://www.kapusta.com.pl/kapusta/>);

5. Wyszukiwarki internetowe

- [33] Google (<http://www.google.pl>);
- [34] Onet (<http://szukaj.onet.pl>);
- [35] AltaVista (<http://szukaj.interia.pl>);
- [36] Netsprint (<http://netsprint.pl/>).

Possibilities of the Internet Application in Teaching about Region in Which Pupils Live

This paper presents a proposal of the internet application for socio-economic characterization of the region, in which pupils live. Two exemplary counties of Dębica and Miechów were selected. The analysis of the Internet resources revealed high applicability of country websites, limited usefulness of voivodship-range websites, and significantly varied usefulness of local websites. The links to analyzed websites are listed in annex. The authors recommend basing the suggested projects on the Internet resources. However, the necessity to compare these resources with the traditional ones is emphasized. They also stress the crucial role of the teacher as shaping pupils attitude towards the acquired information and its credibility.